

Deltaplan Agro-Ecologie

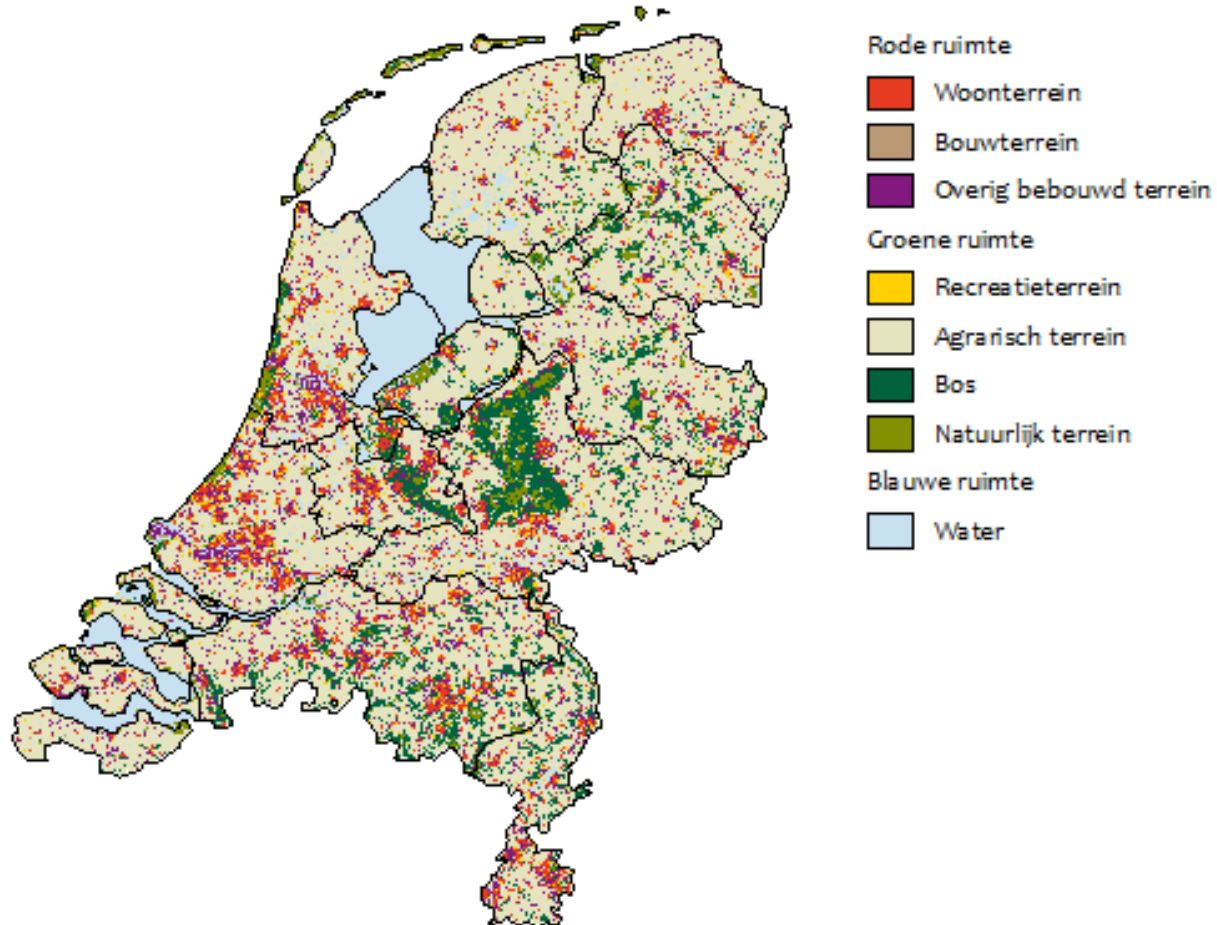
Dr. Ir. Henk Tennekes

Drs. Claudia Külling

Waarom een Deltaplan Agro-Ecologie?

Bodengebruik in Nederland, 2010

Grondlegger van de intensivering van landbouw

Dr. Sicco Mansholt (1908-1995)

- Mansholt (minister van Landbouw) had na de Tweede Wereldoorlog de opdracht om de hongerige magen van de Nederlanders te voeden
- Mansholt zette vol in op schaalvergroting en bood boeren een basisinkomen door middel van een subsidie, zodat ze aangezet werden om veel te gaan produceren.
- Met enorm succes: in enkele jaren werd de productie zo omhoog gestuwd dat Europa zelfs te veel voedsel ging produceren.
- In enkele jaren loste Mansholt, als een van de 'founding fathers' van de Europese Unie, het hongerprobleem op.

Landbouwrevolutie na de Oorlog

Mansholt's beleid baande de weg voor

- **intensieve veeteelt**
- **grootschalige monoculturen**

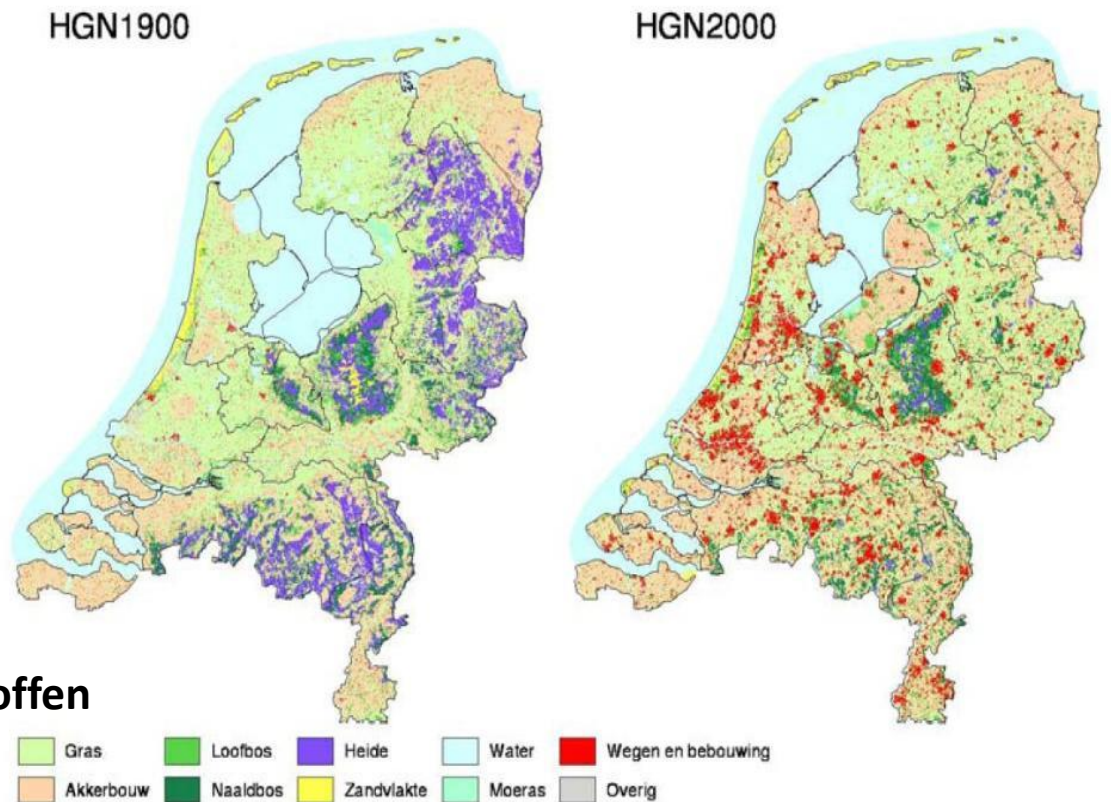
met overmatige inzet van

- **Mest/meststoffen**
- **bestrijdingsmiddelen**

die

- **overproductie**
- **bodemerosie**
- **verlies van biodiversiteit**
- **verontreiniging met giftige stoffen**

tot gevolg heeft

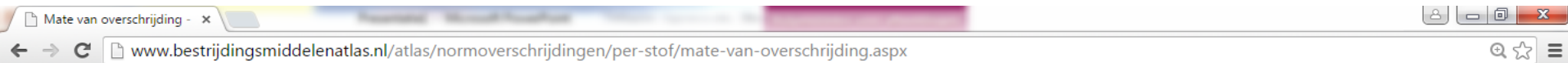

Vervuiling en Natuurarmoede

Nederland is door de sterke intensivering van landbouw en veeteelt het meest vervuilde en natuurarmste land van Europa geworden

Vervuiling van Nederland met het insecticide Imidacloprid

[Hoofdpagina](#) / [Atlas](#) / [Normoverschrijdingen](#) / [Per stof](#) / [Mate van overschrijding](#)

Mate van overschrijding

[Open schermvullend in een nieuw venster](#)

Informatie **Legenda** Kaartlagen

Locaties

- niet aangetroffen
- aangetroffen
- niet toetsbaar
- > norm
- > 5*norm

Metadata

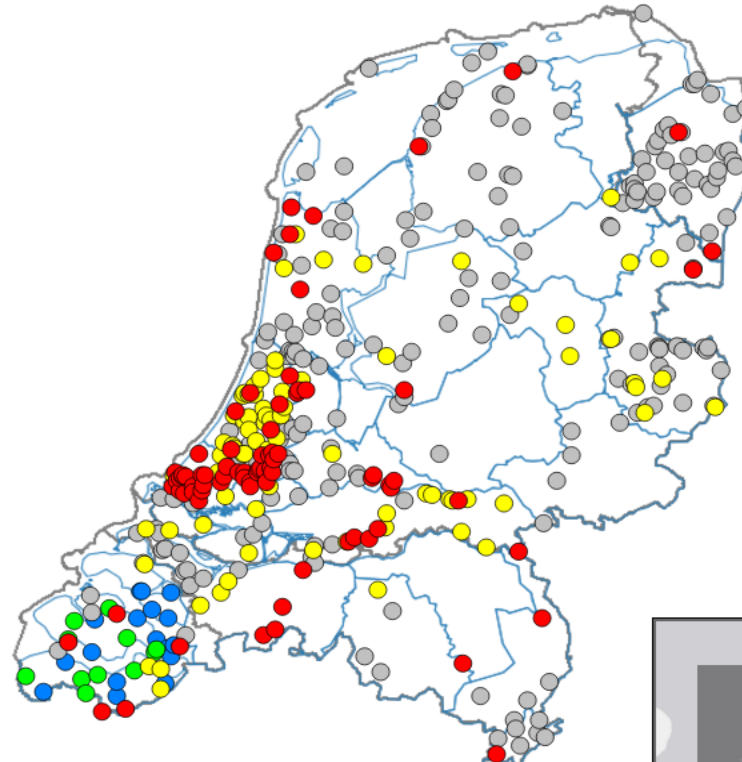
Stroomgebiedsdistricten

Waterschapsgrenzen

Basiskaart

Kies hier uw productspecifieke instellingen en klik op "wijzigingen toepassen" om deze actief te maken.

Monitoringslocatie

Alle monitoringlocaties

Norm

JG-MKN/MTR

Stof

imidacloprid

Jaar

2014

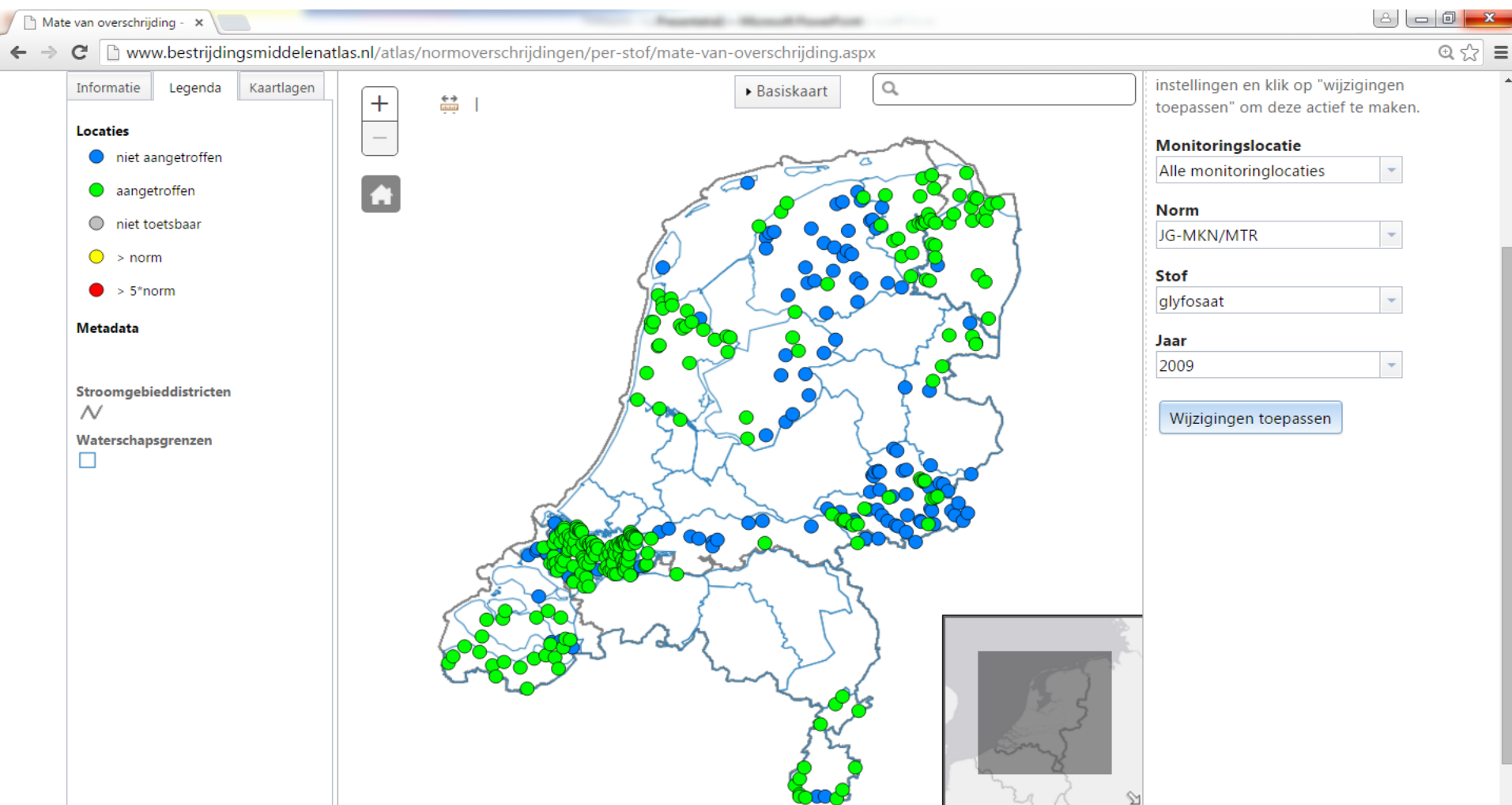
[Wijzigingen toepassen](#)

Imidacloprid bedreigt alle insecten

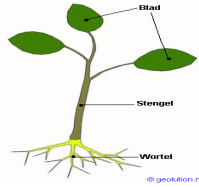
- Zeer persistent in de bodem en in het water
- Persistent in de plant, vergiftigingsbron voor alle planteneters
- Heel mobiel in de bodem
- Wordt makkelijk uitgespoeld in het grondwater
- Verspreiding door het hele milieu
- Is in iedere hoeveelheid giftig voor insecten
- Geen drempelwaarde toxiciteit
- Milieuvervuiling met Imidacloprid roeit insecten uit, een onmisbare eiwitbron voor veel soorten

Vervuiling van het oppervlakte water met het herbicide glyfosaat

Bedreiging voortplanting door pesticiden

Cross-pollination

pollen grains

1. Pollen from stamens sticks to a bee as it visits a flower to collect food.

3. Pollen on the bee sticks to a pistil of a flower on the other plant.

© 2006 Encyclopædia Britannica, Inc.

Insecticides

We zitten in een neerwaartse spiraal

Kruiden gras en bloemen

Engels raaisgras monocultuur voor koeien

Intensieve landbouw vernietigt biodiversiteit

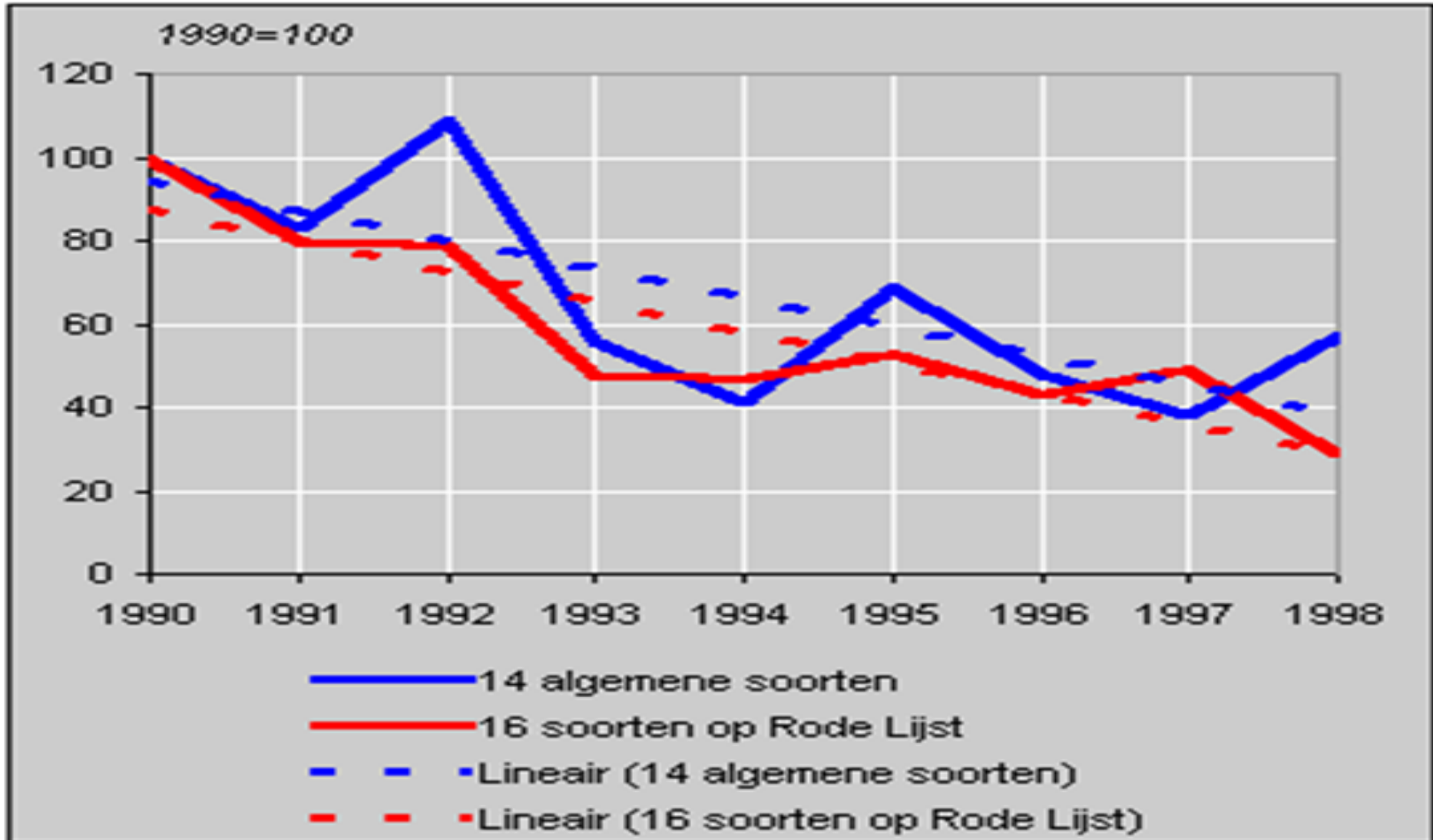
In de intensieve landbouw met grote percelen en monoculturen zijn de akkerranden en struiken verdwenen. Het cultuurlandschap wordt bovendien verontreinigd met pesticiden.

Vele planten-, dier- en insectensoorten vinden daardoor niet meer voldoende of gevarieerd voedsel en onderdak.

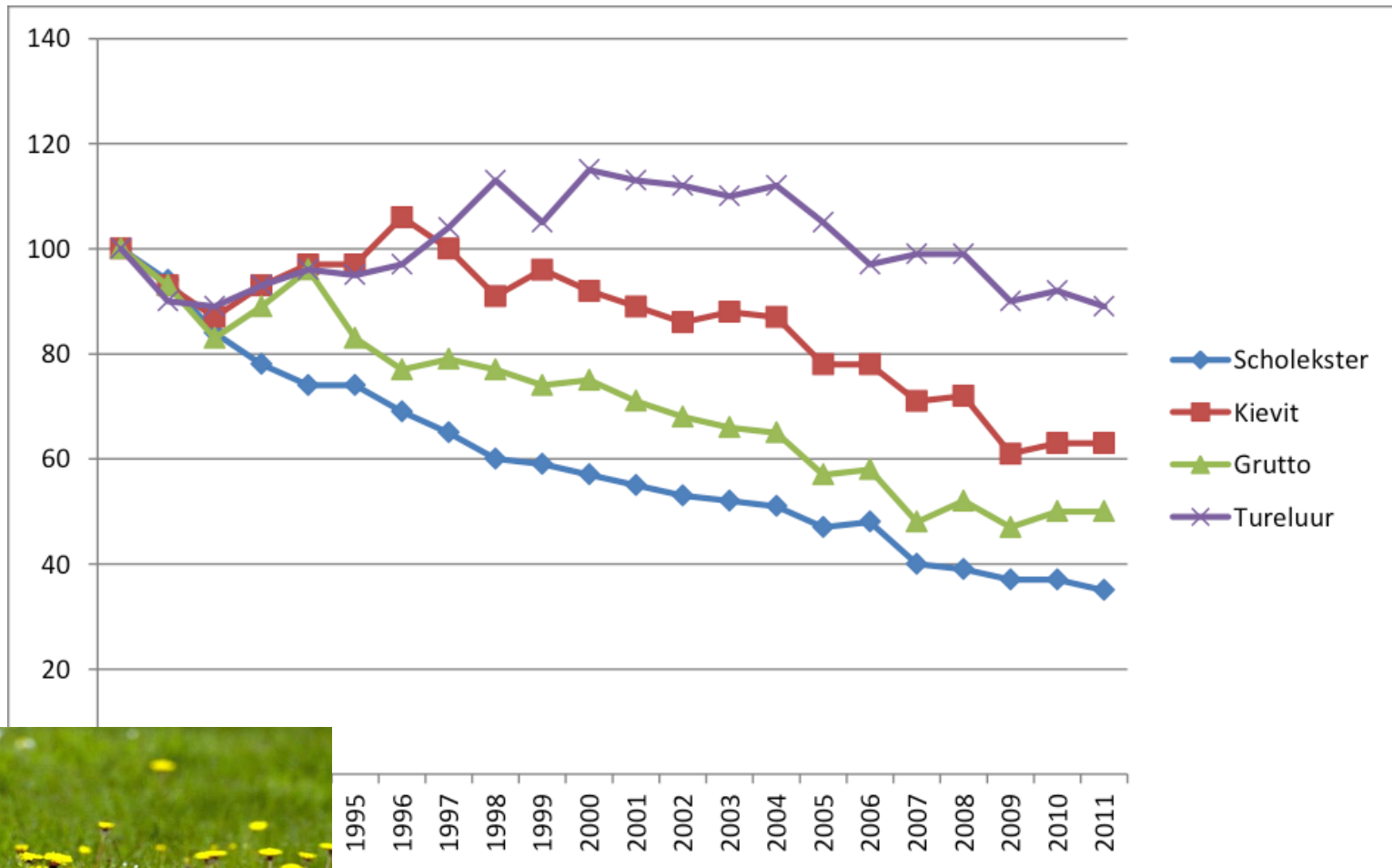
Zo wordt nu ook de haas met uitsterven bedreigd.

Boerenlandvogels als patrijs, fazant, veldleeuwerik en Kievit delen dit lot en gaan de ondergang tegemoet

Achteruitgang dagvlinders in Nederland

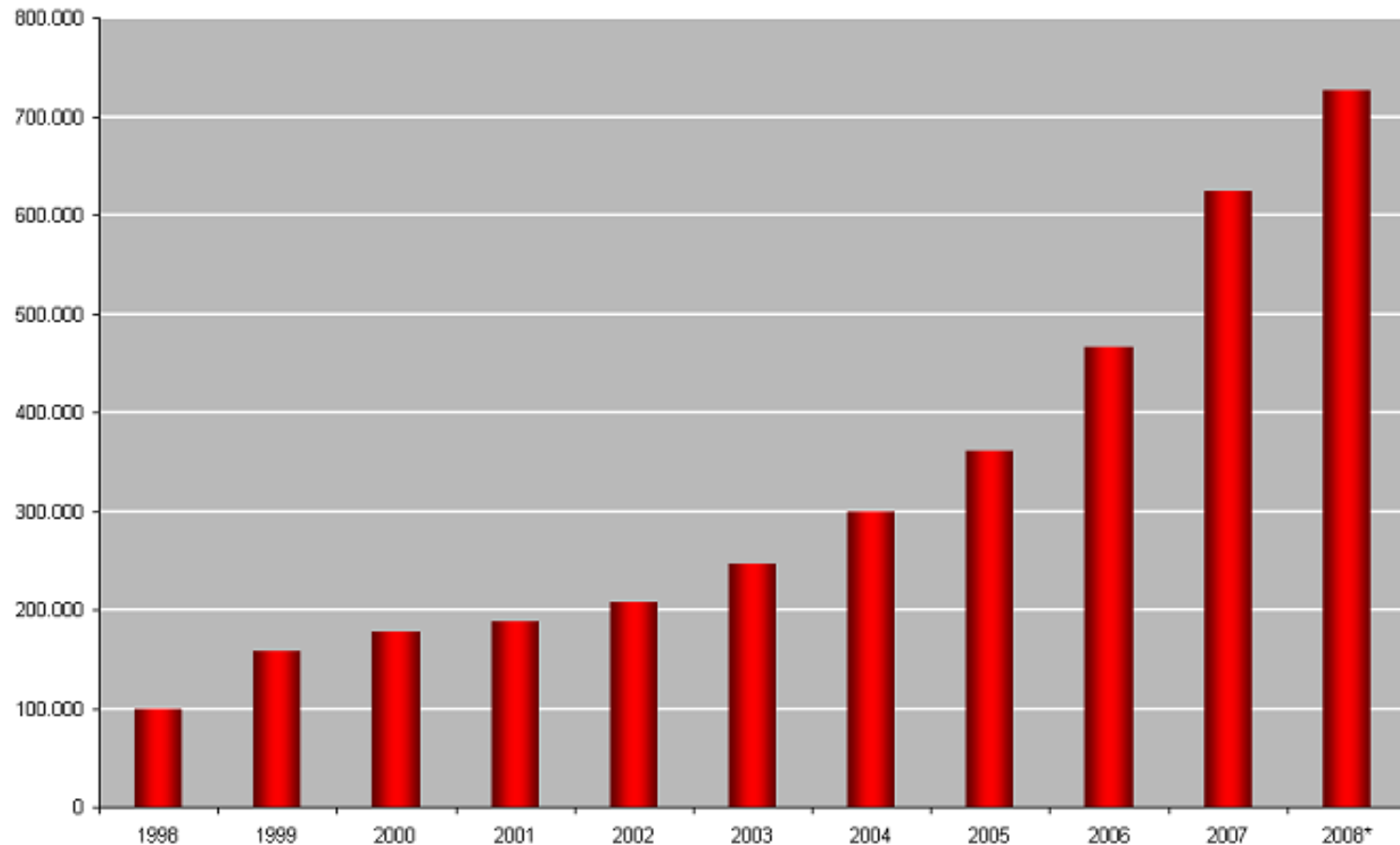

Achteruitgang weidevogels in Nederland Sovon 2013

Pesticide residuen in de voeding bedreigen de gezondheid

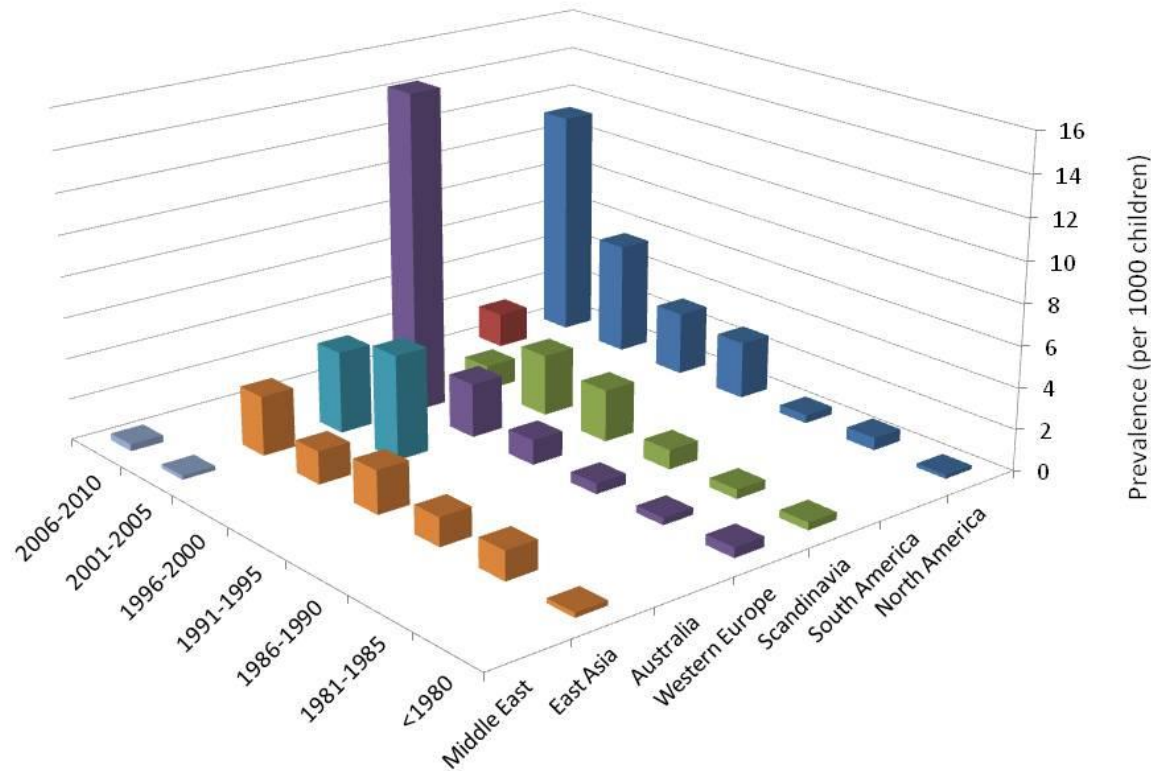
Explosieve groei van geneesmiddelen voor ADHD

Pesticide residuen in de voeding bedreigen de gezondheid

Sterke toename van autisme in West-Europa en de VS

Estimated prevalence of autism in the world

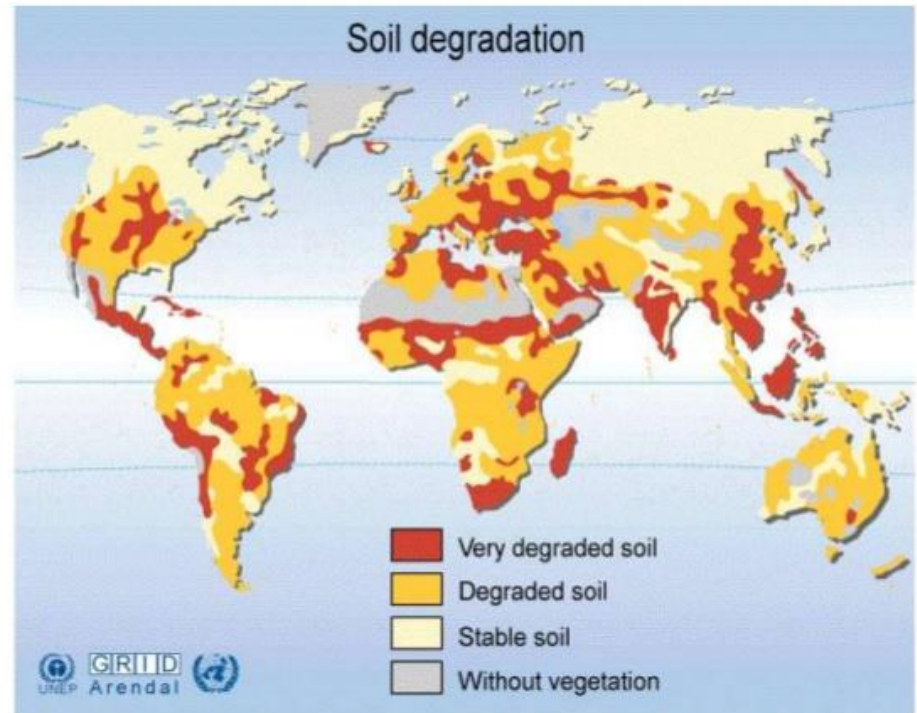

Bodemdegradatie

Veevoer (soja) wordt geïmporteerd uit andere continenten, die met grootschalige ontbossing gepaard gaat

De intensieve veehouderij is in bodemkundig zowel als in klimaatkundig opzicht desastreus (en verbonden met een dier-onwaardig houderijsysteem)

- aanbouw krachtvoergebruik is water-slurpend en bodem-eroderend en vaak op voormalige tropische bosgronden (buitenland)
- mestoverschotten worden in het binnenland door drijfmestinjectie en mestdumping over het land verdeeld

Bodemdegradatie leidt in het bovenstroomse gebied tot overstromingen als het regent en vervolgens tot verwoestiging als het droog is.

Mycorrhiza schimmels werking tegen erosie

Het roer moet om, ook volgens Sicco Mansholt

- *Het moet dus anders, dit betekent een radicale verandering van de huidige politiek waarbij alles geproduceerd wordt en alles afgestemd is op de grootst mogelijke productiviteit en laagst mogelijke kostprijs waarbij men zich eigenlijk niet stoort aan het spoor van vuil dat men achterlaat.*
- Dr. Sicco Mansholt
Ex-minister van Landbouw

We willen een opwaartse spiraal

Kruiden gras en bloemen

Engels raaigras monocultuur voor koeien

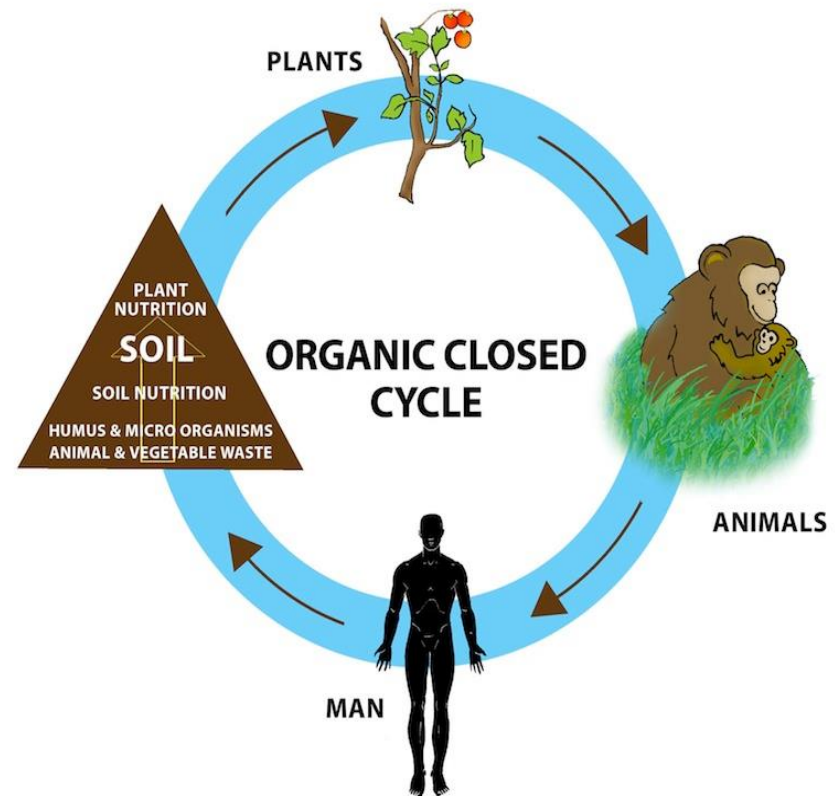
Het kan ook anders voorbeeld Artemisia randstroken

Naar een Deltaplan Agro-Ecologie

Herziening Bestrijdingsmiddelenwet (1962)

- Het gebruik van pesticiden moet sterk worden teruggedrongen, onder andere door strengere toelatingsprocedures en belastingheffing
- Chemie mag alleen in een door tussenkomst van een onafhankelijke expert gecertificeerde noodsituatie worden ingezet
- Bevordering van biologische plaagbestrijding, onder meer door vereenvoudiging en versnelling van toelatingsprocedures
- Subsidies voor ecologische bedrijfsvoering

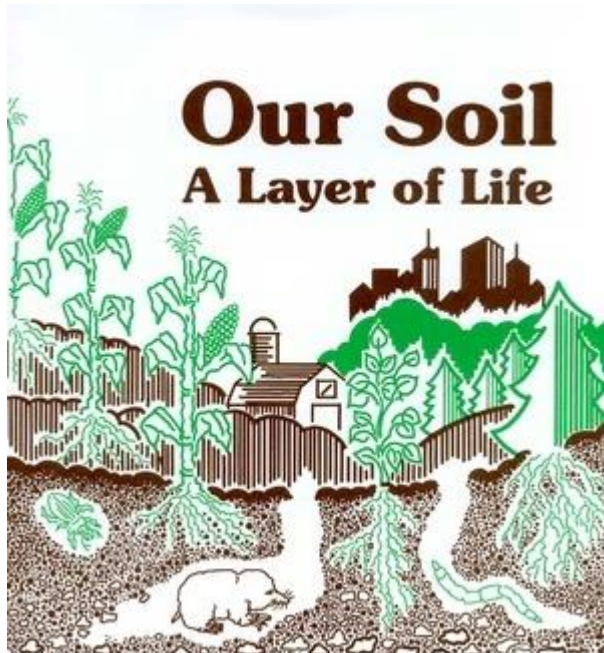

Naar een Deltaplan Agro-Ecologie

Herstel van bodemvruchtbaarheid

Bodemvruchtbaarheid is het vermogen van de bodem om een gewas van voedingsstoffen te voorzien.

Bodemleven, zoals wormen, schimmels, bacteriën en zelfs virussen zorgen ervoor dat de bodem vruchtbaar blijft. Hoe meer variatie in het bodemleven, hoe beter het is voor de vruchtbaarheid van de bodem.

Het bodemleven vormt humus door omzetten van organisch materiaal. Humus is een stabiele vorm van organische stof en kan water en voedingsstoffen opnemen. Het werkt als mineralenbuffer, waardoor meststoffen minder makkelijk uitspoelen. Humus is een bepalende factor voor de bodemvruchtbaarheid.

Factoren die leiden tot afbraak van humus moeten worden uitgeschakeld en opbouw en behoud van humus worden gestimuleerd.

Naar een Deltaplan Agro-Ecologie Beleidsstrategie

- Randvoorwaarden voor ecologische landbouw en veeteelt aantrekkelijk maken ook voor jonge boeren
- Kleinschaligere ecologische landbouw en veeteelt bevorderen en overproductie tegengaan
- Regionalisering voedselproductie en distributie bevorderen

